167. Perjantaina 11 päivänä joulukuuta 1998

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta 6449

Hallituksen esitys 152/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 13/1998 vp
Lakialoite 45/1995 vp, 14, 67, 95, 129/1998 vp
Toivomusaloite 134/1998 vp

Kolmas käsittely

2) Hallituksen esitys holhouslainsäädännön uudistamiseksi 6450

Hallituksen esitys 146/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 20/1998 vp

3) Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 a §:n kumoamisesta, valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta sekä kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 123/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 12/1998 vp

4) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta 6452

Hallituksen esitys 124/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 56/1998 vp
Lakialoite 34, 83/1998 vp

5) Hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi 6457

Hallituksen esitys 114/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 19/1998 vp
Lakialoite 90/1998 vp

6) Hallituksen esitys laiksi kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta 6461

Hallituksen esitys 212/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1998 vp

7) Hallituksen esitys Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... ,,

Hallituksen esitys 257/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 31/1998 vp

8) Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta 6462

Hallituksen esitys 231/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 32/1998 vp

9) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 6462

Hallituksen esitys 246/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 33/1998 vp

10) Hallituksen esitys laiksi perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 6463

Hallituksen esitys 178/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

11) Hallituksen esitys uudeksi sijoitusrahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 6464

Hallituksen esitys 202/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 35/1998 vp

Toinen käsittely

12) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain muuttamisesta 6465

Hallituksen esitys 125/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 59/1998 vp
Lakialoite 124/1997 vp, 100/1998 vp

13) Hallituksen esitys laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 6467

Hallituksen esitys 223/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

Mietintöjen pöydällepano

14) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1999 ..... ,,

Hallituksen esitys 105/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 58/1998 vp
Talousarvioaloite 1—931/1998 vp

15) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain, tuloverolain 77 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen, verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n ja verontilityslain 12 §:n muuttamisesta 6467

Hallituksen esitys 129/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 61/1998 vp

16) Hallituksen esitys laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 265/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 62/1998 vp

17) Hallituksen esitys laiksi työsopimuslain 28 ja 47 j §:n, vuosilomalain 16 §:n ja opintovapaalain 13 §:n muuttamisesta .... ,,

Hallituksen esitys 253/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 16/1998 vp
Lakialoite 127, 130/1998 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Andersson C., Aula, Halonen, Huotari, Huttu-Juntunen, Jansson, Juhantalo, Järvenpää, Kankaanniemi, Laine, Lipponen, Markkula-Kivisilta, Mölsä, Niinistö, Norrback, Olin ja Taina.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä

sairauden perusteella ed. Olin,

virkatehtävien perusteella edustajat Aula, Huttu-Juntunen, Niinistö, Norrback ja Taina sekä

muun syyn perusteella edustajat Huotari ja Mölsä.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 1133, 1154, 1160, 1163, 1173, 1181, 1192, 1201, 1211, 1213, 1216, 1217, 1220, 1223, 1227—1229, 1233, 1234, 1238, 1241, 1243—1245, 1248, 1252, 1254—1256, 1259, 1261, 1263, 1266, 1268—1270, 1275, 1277, 1281, 1285, 1286, 1289, 1291, 1295—1297 ja 1316.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 152/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 13/1998 vp
Lakialoite 45/1995 vp, 14, 67, 95, 129/1998 vp
Toivomusaloite 134/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 13. Viime keskiviikon toisessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

3 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. Brax: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että lakiin hyväksyttäisiin uusi 3 § lakialoitteen n:o 95/1998 vp pohjalta, jossa esitetään siviilipalvelusajaksi 330 päivää eli 11 kuukautta ja jonka hyväksyminen estää Suomen ihmisoikeusmaineen heikentymisen.

Ed. Haatainen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että lain 3 §:ään tehdään muutos siten, että siviilipalvelusaika on 365 päivää. Tämä on valiokunnassa käsitellyn lakialoitteen n:o 129 mukainen ehdotus.

Ed. Huutola: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Haataisen ehdotusta.

Ed. Pykäläinen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Braxin hyvin perusteltua ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Brax ed. Pykäläisen kannattamana ehdottanut, että 3 § hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 95 mukaisena.
Ed. Haatainen on ed. Huutolan kannattamana ehdottanut, että 3 § hyväksyttäisiin 1. vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ehdotukset ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Haataisen ja ed. Braxin ehdotusten välillä.

Ed. Haataisen ehdotus "jaa", ed. Braxin ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 34 ei-ääntä, 46 tyhjää; poissa 19. (Ään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Haataisen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Haataisen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö, jossa ei ole 3 §:ää, "jaa"; ed. Haataisen ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

14, 37, 56, 58 ja 59 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy työasiainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys holhouslainsäädännön uudistamiseksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 146/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 20/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Tämä oli oikeastaan toisen käsittelyn asia, jossa ehdotin, että uskonnolliset ja elämänkatsomukselliset yhdistykset eivät voisi olla vajaavaltaisen edunvalvojana. Olen tätä mieltä edelleenkin. Valitettavasti silloin en saanut kannatusta asialle, vaikka varmasti moni kansanedustaja, näin arvelen, ajatteli asian näin olevan. Minä kunnioitan uskonnollisia yhdistyksiä ja uskontoa, mutta niiden joukossa on sellaisia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on pelkästään jonkun heikosti itseään puolustavan ihmisen omaisuuden kähmiminen omiin uskonnollisiin tarkoituksiin. Niistä on meillä hyvin merkittävästi esimerkkejä.

Sanon edelleenkin kolmannessa käsittelyssä ja totean, että jos tällainen asia tulee esiin myöhemmässä vaiheessa, että näin tapahtuu suomalaisessa yhteiskunnassa kasvavasti, meidän täytyy kyllä tähän lainsäädäntöön puuttua uudelleen, koska edunvalvonta on tarkoitettu edunvalvottavan suojaksi, vajaavaltaisen suojaksi eikä hänen kynittäväkseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 a §:n kumoamisesta, valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta sekä kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 123/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 12/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Koska toisessa käsittelyssä päätetystä neljännestä lakiehdotuksesta on päätettävä perustuslain säätämisjärjestyksessä, ehdotan meneteltäväksi seuraavasti:

Ensin tehdään päätös siitä hallintovaliokunnan ehdotuksesta, joka koskee neljännen lakiehdotuksen julistamista kiireelliseksi. Jos hallintovaliokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos sitä vastoin ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on tehtävä päätös sen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai lakiehdotuksen hylkäämisestä. Tämän jälkeen tehdään päätös ensimmäisestä, toisesta ja kolmannesta lakiehdotuksesta, jotka voidaan hyväksyä tai hylätä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Manninen: Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä hallitus jatkaa kuntien kuristuslinjaa. Vaikka kysymys on suhteellisen pienistä summista, kysymys on kuitenkin periaatteesta. Hallitus leikkaa vastoin valtionosuuslain periaatetta myös sellaiset kunnilta siirretyt tehtävät, joihin ei ole koskaan valtionosuutta edes myönnetty.

Kysymyksessä on vain budjetin tasapainottamistoimenpide, vaikka sitä on yritetty verhota puhumalla siitä, että tässä kliirataan tehtävien muutosta. Näin ollen emme pidä hyväksyttävänä tällaista keinotekoista rakennelmaa, sillä kuntien on jatkossakin huolehdittava yleisten alueiden

den ja katujen kunnossa- ja puhtaanapidosta lukuun ottamatta eräitä rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, jotka kuitenkin koskevat useimmiten vain eräitä kaupunkeja.

Tämän johdosta, koska katson, että kuntien talous ja ennen kaikkea peruspalvelut tulee turvata, ehdotan, että ensimmäinen, toinen ja kolmas lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Väistö: Herra puhemies! Kannatan ed. Mannisen tekemää ensimmäisen, toisen ja kolmannen lakiehdotuksen hylkäysehdotusta. Samalla totean, että tilanteessa, jossa kuntien talouden tila on hyvin voimakkaasti heikentynyt, hallitus edelleen esittää valtionosuusleikkauksia ja valtionosuusjärjestelmän muutoksia. Käsittelyssä oleva hallituksen esitys merkitsee ensi vuonna yleiseen valtionosuuteen 13 miljoonan markan vähennystä ja vuoden 2000 alusta lisäksi 31 miljoonan markan vähennystä sen johdosta, että holhoustoimen tehtävät siirretään kunnilta valtiolle.

Arvoisa puhemies! Samalla tässä yhteydessä haluan kiinnittää huomiota siihen, että kuntien maatalouden tukitehtäviin annettu valtionosuus tulee markkaa asukasta kohti ja kohdentuu virheellisesti. Tästä syystä keskustan valiokuntaryhmä katsoi mietintöä laadittaessa, että tähänkin valiokunnan olisi tullut ottaa kantaa niin, että tämä maaseutukunnille tärkeä valtionosuus tulisi jaettua esimerkiksi markkaa per tila -perusteella. Tätä asiaahan on jo valmisteltu työryhmätyönä, mutta hallitus ei ole tähän liittyvää esitystä tasausjärjestelmästä antanut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Manninen ed. Väistön kannattamana ehdottanut, että ensimmäinen, toinen ja kolmas lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Neljäs lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Neljäs lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Ensimmäinen varapuhemies: Lopuksi on äänestettävä ensimmäisen, toisen ja kolmannen lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt ensimmäisen, toisen ja kolmannen lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ala-Harja, Alho, Andersson J., Anttila U., Antvuori, Backman, Biaudet, Brax, Bremer, Bryggare, Elo, Enestam, Filatov, Gustafsson, Haatainen, Hassi, Heinonen, Hellberg, Helle, Holopainen, Hurskainen, Huutola, Hämäläinen, Ihamäki, Immonen, Itälä, Jaakonsaari, Juurola, Kaarilahti, Kallio, Kalliomäki, Kanerva I., Kanerva S., Kantalainen, Karhunen, Karjalainen, Karpio, Kautto, Kekkonen, Kiljunen, Knaapi, Kokkonen, Korhonen M., Korhonen R., Koski V., Koskinen H., Koskinen Jari, Koskinen Johannes, Koskinen M., Krohn, KukkonenJ., Kuosmanen, Kurola, Laakso, Laaksonen, Lahtela, Laitinen, Lamminen, Lapintie, Lapiolahti, Lax, Lekman, Leppänen P., Lindén, Lindroos, Luhtanen, Löv, Malm, Markkula M., Mertjärvi, Metsämäki, Mikkola, Mähönen, Mönkäre, Nurmi, Nyby, Ojala A., Ojala R., Partanen, Peltomo, Penttilä, Perho, Pietikäinen M., Pohjola M., Pohjola T., Polvi, Prusti, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Rantanen, Rask, Rimmi, Rinne, Roos, Rosendahl, Saarinen, Saarnio, Sasi, Savela, Siimes O., Sjöblom, Skinnari, Soininvaara, Tahvanainen, Tarkka, Tiilikainen, Tiuri, Tiusanen, Tulonen, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Uotila, Vartiainen, Vehkaoja, Viitamies, Viitanen, Viljamaa, Vokkolainen, Vähänäkki, Wahlström, Wideroos ja Zyskowicz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho, Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Huuhtanen, Hyssälä, Isohookana-Asunmaa, Järvilahti, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kalli, Kallis, Karjula, Kemppainen, Kiviniemi, Koistinen, Komi, Korkeaoja, Korteniemi, Koski M., Kuisma, Kuoppa, Kääriäinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Lämsä, Manninen, Myllyniemi, Pehkonen, Pekkarinen, Puhjo, Ranta-Muotio, Rehn, Rehula, Ryhänen, Räsä-

nen, Saapunki, Saari, Smeds, Suhola, Takkula, Tennilä, Vanhanen, Vehviläinen, Veteläinen, Vihriälä, Vistbacka, Vuorensola ja Väistö.

"Tyhjää" äänestää ed. Virtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Andersson C., Aula, Aura, Dromberg, Halonen, Huotari, Huttu-Juntunen, Jansson, Juhantalo, Järvenpää, Kankaanniemi, Laine, Lipponen, Markkula-Kivisilta, Mölsä, Niinistö, Norrback, Olin, Pesälä, Pietikäinen S. ja Taina.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 51 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyt ensimmäisen, toisen ja kolmannen lakiehdotuksen.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 124/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 56/1998 vp
Lakialoite 34, 83/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Herra puhemies! Hallituksen esitys koskee myös marjoille säädettyä virvoitusjuomaveroa. Toisessa käsittelyssä ehdotin, että perusvero olisi tullut periä enintään 100 000 litraa tuottaneilta yrittäjiltä, mehun valmistajilta. Äänestyksessä hallituksen esitys 50 000 litraa kuitenkin voitti.

Käytännössä se merkitsee sitä, että vain noin 2—3 hehtaarin marjasadon jalostus on virvoitusjuomaverosta vapaa ja näin pieni yritys ei työllistä yrittäjäperhettä. Marjojen ammattimainen viljely on erityisesti Itä-Suomessa lisääntynyt ja siellä toimii muun muassa Marja-Suomi viljelyä edistävänä yhdistyksenä. Marjojen viljelyalat ovat nousseet niin, että nyt on keskimääräinen viljelyala jo 5,5 hehtaaria tuottajaa kohti. Esittämäni 100 000 litran raja olisi kattanut juuri tällaisen sadon jalostuksen. Nyt hallituksen esitys tekee sen, että moni laitteisiin investoinut yrittäjä katsoo pienimuotoisen yritystoiminnan tuotannon jäävän kannattamattomaksi ja tästä syystä olisi tarpeen, että jatkossa rajaa mahdollisimman pian nostettaisiin.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Ed. Väistön ajatukset ovat hyvin vankasti kannatettavia. Tässä tapauksessa voi koko hallituksen alkuperäisen esityksen suhteen sanoa, että täytyy toivoa, että uusi hallitus toisi kutakuinkin samanlaisen esityksen mahdollisimman nopeasti eduskunnan käsiteltäväksi, mitä tässä tapauksessa Lipposen hallitus toi. Eri syiden, jotka kaikki tiedämme, seurauksena hallituspuolueet päättivät muuttaa hallituksen alkuperäistä esitystä ja nyt ollaan tässä tilanteessa. Rahaa valtio varmaan tarvitsee, sen toki oikein hyvin ymmärrän, mutta kyllä tämä muutos on välttämätöntä ei vain ed. Väistön esittämiltä osilta, vaan koko alkuperäinen ajatus veron muuttamisesta on kannatettava ja todella toivoa sopii, että seuraava eduskunta voi siitä tehdä nopeasti päätöksen.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Eduskunta aikoinaan teki suuressa viisaudessaan päätöksen, jossa se katsoi, että terveyspoliittisista syistä, erityisesti Hammaslääkäriliiton lausunnon perusteella, ksylitoli vapautettiin makeisverosta, ja tässä Kangasalan koululaiset olivat hyvin aktiivisesti liikkeellä. Sittemmin Suomen liityttyä Euroopan unioniin komissio antoi Suomelle huomautuksen, jossa se katsoi, että ksylitolin verovapaus ei välttämättä ole perusteltu, ja tätä prosessia on sen jälkeen käyty. Eduskunnassakin hallitus useissa yhteyksissä on ilmoittanut, että se taistelee loppuun asti suomalaisen ksylitolin puolesta ja sen puolesta, että terveysseikat voidaan ottaa huomioon lainsäädännössä.

Kuitenkin yllättäen hallitus tänä syksynä esitti eduskunnalle, että makeisvero poistettaisiin, ja asiaa eduskunnassa on perusteellisesti pohdittu. Minun täytyy kyllä henkilökohtaisesti sanoa, että verot, jotka kohdistuvat muun muassa terveydelle haittaa aiheuttaviin tuotteisiin, ovat varsin perusteltuja ja siitä syystä hyviä veroja.

Totta kuitenkin on, että ksylitoliongelma on olemassa ja jollakin tavalla se tulee pyrkiä ratkai-

semaan joko käymällä oikeutta loppuun asti tai sitten makeisvero poistamalla tai palauttamalla ksylitoli makeisveron piiriin. Keskustelujen jälkeen verojaostossa päädyttiin siihen, että tehdään niin, että vielä ensi vuonna makeisveroa peritään ja sen jälkeen makeisvero 1.1.2000 poistuisi.

Tämän johdosta eduskunta sai mahdollisuuden myös siihen, että sairaanhoidon erikoisvaltionosuuksia ja lääketieteellistä koulutusta ja näihin tarvittavia määrärahoja voitiin nostaa, jotta tuolla sektorilla ei synny katastrofitilannetta. Tästä syystä on erityisen tärkeätä juuri tämä yhteys, että kun makeisvero pidetään voimassa ja tällä tavalla pyritään torjumaan terveyshaittoja, verovaroja voidaan myös käyttää terveyspoliittisiin, hyviin, mielenkiintoisiin ja tärkeisiin tarkoituksiin. Pidän eduskunnan ratkaisua tarkoituksenmukaisena ja hyvänä.

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Sasi kävikin läpi lakiehdotuksen historiikin eduskuntakäsittelyn osalta. Valtiovarainvaliokunta päätyi todella siihen, että makeisveron kantoa jatketaan ensi vuonna. Aiemmissa käsittelyissä asiasta keskusteltiinkin taajaan. Salista löytyi jonkin verran jatkamisen vastustajia, mutta on olemassa ihan täydet terveyspoliittiset perustelutkin sille, että makeisveron kantoa jatketaan vielä ensi vuonna. Ksylitoliongelma on nyt se, johon jonkinlainen ratkaisu tulee ennemmin tai myöhemmin. Itse pitäisin ihan tarkoituksenmukaisena, että makeisveroa jatkettaisiin myöhemminkin, mutta juuri ksylitoliongelman takia valiokunnan oli jokseenkin mahdotonta pidentää voimassaoloaikaa enempää kuin yhdeksi vuodeksi.

Mitä tulee ed. Väistön esiin nostamaan kysymykseen virvoitusjuomaveron osalta, jossa nyt on rajana 50 000 litraa, sen nostaminen 100 000 litraan oli esillä myös valiokuntakäsittelyssä. Siihen ei löytynyt nopean loppukäsittelyn vuoksi yhteisymmärrystä. Katson, että jatkovalmistelua asiassa voitaisiin edelleen tehdä ja selvittää se, olisiko 100 000 litran raja tarkoituksenmukaisempi ihan sitä varten, että ne tuotantomäärät, jotka ovat melko pieniä, asettuisivat juuri tuon rajan sisälle. On hieman kiistanalaista, tuleeko sitten vaatimuksia, että rajaa korotettaisiin vielä 20 000 litralla. Uskon, että tämä asia elää kaiken kaikkiaan.

Ed. Laitinen: Arvoisa herra puhemies! Itse näen asian sillä tavalla, että näin ei olisi tullut menetellä kuin valiokunta ehdotti, vaan makeisvero olisi tullut poistaa jo 1.1.1999, niin kuin hallitus esitti.

Tämä oli prosessina käsittelyn aikana vähän ikävä johtuen tietenkin myös siitä, että kauppa ja teollisuus aloittivat aika voimalliset valmistelut sen suhteen, että makeisvero kumotaan, ja näin hinnoittelivat tuotteitaan uudestaan. Nyt sitten, kun tätä jatkettiin niin, että makeisvero kumotaan vasta 1.1.2000, tästä aiheutui ja tulee aiheutumaan kaupalle ja teollisuudelle huomattavat kustannukset. On arvioitu, että kymmenien miljoonien markkojen kustannukset.

Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että nuo varat niitten menojen kattamiseen, mitä valiokunnassa lisämenoina tehtiin, olisi tullut kaivella vähän jostakin muusta kuin tästä makeisverosta.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! On hyvä yhtyä ed. Sasin puheenvuoroon. Hän valotti hyvin tilannetta. Euroopan unionin kannalta on tietysti hyvinkin kyseenalaista, että se on ksylitoliasiaan sillä tavalla puuttunut. Oma hallituksemme ehkä ei ole ollut kyllin mieskuntoinen siinä, että se ei ole vienyt eikä halunnut viedä tätä ksylitolikysymystä loppuun saakka tuomioistuinkäsittelyssä.

Nyt joka tapauksessa on aivan oikein, että meillä on mahdollisuuksia tällä päätöksellä tukea muun muassa erikoissairaanhoidon tilannetta, estää sen taloudellinen romahtaminen, mikä on selkeä uhka koko maassa. Näin ollen päätös jatkaa veroa on aivan oikein. Muuten, puhemies, nämä ongelmat ovat myös vuoden päästä täällä esillä ja silloin on kysymys myös siitä, miten silloin voidaan rahoittaa näitä hyviä hankkeita, joihin ed. Sasi viittasi.

Ed. Kemppainen: Herra puhemies! Jos asia olisi, niin kuin täällä on perusteltu, että terveyspoliittiset vaikutukset pakottavat tämän tekemään, täytyy sanoa, että kovin häilyvät ovat hallituspuolueiden mietteet. Terveysvaikutukset ovat pysyvät ja tämä ajattelutapahan on hallituksella vaihtunut jo kahteen kolmeen kertaan. Kyllä on todettava näin, että tämä on puhdas namuvero ja joululahjaraha, joka tällä kerätään. Harmi vain, että niin tehottomasti, että jo jopa 30, 40, 50 miljoonaa markkaa on mennyt teollisuudella ja kaupalla hukkaan, kun hallitus tämän tällä tavalla ostaa. Tämä on vaan merkitykseltään sellainen, että tällä ennestään kasvatetaan tätä kuplaa ja hallituksen budjetin aukkoa, jolla maksa-

tus näistä menoista laitetaan seuraavan hallituksen tehtäväksi.

Ed. Soininvaara: Arvoisa puhemies! Minun on jonkin verran vaikea ymmärtää tätä ksylitoliin liittyvää logiikkaa. Jos Suomi ensin halusi tukea ksylitolia tekemällä siitä verottoman samalla, kun muut makeiset ovat verollisia, ja sitten kun tämä verotuki ei ole sallittua, niin tähän koetaan ainoaksi ratkaisuksi se, että poistetaan makeisvero kaikilta makeisilta. Silloinhan ei myöskään tueta ksylitolia lainkaan, jolloin tietysti aivan samanlainen ratkaisu olisi se, että lisätään takaisin ksylitoliin se vero, joka siinä oli, jos se on laiton. Sinänsä minusta tämä ksylitoliasia olisi kannattanut tutkia loppuun asti ja kannattaisi yhä tutkia loppuun asti ja säilyttää makeisvero ksylitolialennuksineen sellaisenaan, niin kauan kuin se on mahdollista.

Ed. Zyskowicz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Kemppainen käytti omituisen puheenvuoron. Totta kai hallitusryhmät valtiovarainvaliokunnassa ja toivottavasti myös eduskunnassa päätyivät makeisveron säilyttämiseen ensisijaisesti sen vuoksi, että haluttiin budjetin käsittelyn yhteydessä eräisiin todella tarpeellisiin tarkoituksiin ohjata lisävaroja, muun muassa poliisin toimintamäärärahoihin ja sairaanhoidon erityisvaltionosuuksiin, ja haluttiin toimia vastuullisesti, ed. Kemppainen, siis vastuullisesti ja myös rahoittaa nämä lisämenot, jotka eduskunnassa oltiin budjettiin laittamassa. Se, että peruslähtökohta oli rahoituksen hankkiminen, ei millään tavoin poissulje sitä, että kun pyrittiin löytämään hallitusryhmien toimesta luonteva, hyvä ratkaisu tämän rahoituksen aikaansaamiseksi, päädyttiin sellaiseen veroratkaisuun, joka myös terveysnäkökohdat huomioon ottaen on järkevä ja perusteltu.

Mitä tulee budjetin aukkoon, niin ed. Kemppainen, oletteko te se sama ed. Kemppainen, joka kuuluu edustajana keskustan eduskuntaryhmään, joka on jättänyt budjettimietintöön vastalauseen, jossa esitetään noin 2 000 miljoonaa markkaa lisää menoja ensi vuodelle ilman, että niitä katetaan markallakaan?

Ed. Kallis: Arvoisa herra puhemies! Oli hyvä, että tämä asia tuli marras—joulukuussa esille, kun huomataan, miten suuressa rahantarpeessa valtio on.

Ed. Zyskowiczille sanoisin, etteivät ne rahahuolet ensi vuonna muutu. Jos tänä päivänä perustellaan lain voimaantulon lykkäämistä rahan tarpeella välttämättömiin kohteisiin, niin ne säilyvät kyllä ensi vuonna. Tietenkin me toivomme, että tämä laki jäisi voimaan moneksi moneksi vuodeksi myös niistä syistä, jotka ed. Kemppainen ja ed. Tiusanen esittivät, eli terveyspoliittisista syistä.

Eilen Hammaslääkäriliitto luovutti adressin, jossa oli yli 370 000 nimeä kansalaisilta, jotka haluavat hammashoidon sairausvakuutuslain piiriin. Tällä makeisverolla voitaisiin lähes kokonaan rahoittaa aikuisväestön hammashoidon siirtäminen sairausvakuutuslain piiriin.

Ksylitolivero ei ole pienikään ongelma. EU ei ole ratkaisua tehnyt, EU on antanut huomautuksen, mutta ne huomautukset ovat asiantuntijoitten mielestä täysin perusteettomia siitä syystä, että ei Suomi ole saavuttanut sellaista asemaa, että se olisi huomattava ksylitolin valmistuksessa. Sitten toisekseen me voimme suosia ksylitolia juuri terveyspoliittisista syistä. EU voi viedä asian vaikka tuomioistuimeen saakka, ja Suomi voittaa. Me todella toivomme, että tämä laki jäisi voimaan niistä syistä, joita muut edustajat ovat tässä esittäneet.

Ed. Väistö: Herra puhemies! Haluan vielä marjanviljelyn osalta todeta sen, että aiemminhan kotimainen alkoholiteollisuuskin käytti kotimaista raaka-ainetta. Tämä perustui siihen, että valmistusluvassa oli kotimaisuusvaatimus. Tästä lupamenettelystä myöhemmin luovuttiin, ja sen seurauksena tämä teollisuus on lähes kokonaan luopunut kotimaisten marjojen käytöstä. Tästä syystä pienimuotoinen jatkojalostus on tullut viljelyn kannattavuuden ja tulevaisuuden kannalta maakunnissa äärimmäisen tärkeäksi. Se täyttää sitä jalostusaukkoa, joka suurteollisuudelta on jäänyt, kun kotimaisten marjojen käytöstä on lähes kokonaan luovuttu.

Alkutuotannon erikoisosaamista on eri tavoin myös yhteiskunnan toimin edesautettu. Tämä muutos, arvoisa puhemies, virvoitusjuomaverotuksen keventäminen tai poistaminen kokonaan kotimaisilta marjoilta, ei vaikuta taloudellisesti juurikaan veron tuottoon, mutta se merkitsisi paljon näille yrittäjille ja toisi monelle perheelle ympärivuotisen työpaikan. Nyt, kun tämä taso jää 50 000 litraan, voi sanoa, että tämä esitys jää pahasti puolitiehen.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on hoitanut tämän asian mielestäni varsin huonosti. Viimeksi tänään julkisuudes-

sa elinkeinoelämän edustajat arvostelivat hallitusta siitä, että se ei tunne elinkeinoelämää. Hallitus ensin esittää makeisveroa poistettavaksi. Sitten aivan viime tingassa asia muutetaan hallituspuolueiden toimesta niin, ettei veroa poistetakaan. Tämä on aiheuttanut elinkeinoelämälle kymmenien miljoonien markkojen ylimääräiset kustannukset, joihin ei olisi pitkäjänteisemmällä politiikalla tarvinnut mennä. Lisäksi tämä aiheuttaa nyt EU-päässä aikamoisia ongelmia ksylitolikysymyksen takia.

Mielestäni ei myöskään se ole tässä kokonaisuudessa hyvä, että hallitus jakaa jonkinlaisina namusina tämän vanhaa joululahjaperinnettä hiukan mukaellen erilaisiin paikkoihin. Kyllä hallituksen pitäisi paremmin hoitaa asioiden valmistelu ja rahoitus.

Olen sitä mieltä, että Suomessa joudutaan sokeriverolaki poistamaan. Jollain aikavälillä tämän valvonta on siksi hankala huomioon ottaen myös ksylitolikysymys. Keskusta nyt ei esitä tätä tässä yhteydessä poistettavaksi, mutta mielestäni on syytä arvostella hallituksen erittäin tempoilevaa ja elinkeinoelämää tuntematonta tapaa hoitaa näitä juttuja.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa puhemies! Mielestäni terveyspoliittiset seikat on painavasti otettava huomioon silloin, kun puhumme makeisverosta. On selvää, että hinta vaikuttaa kulutukseen. Aivan samalla tavalla kuin tupakan tai alkoholinkin kohdalla hinnalla säädellään kulutusta. Meidän kansanterveytemme, mitä suun terveydentilaan tulee, ei ole vielä niin hyvällä tasolla, että meillä olisi varaa näissä asioissa kovin paljon riskeerata.

Olen samaa mieltä kuin ed. Kallis, että makeisverolla voitaisiin aikuishammashuoltoa rahoittaa. Eilen saimme juuri liki 400 000 nimeä Hammaslääkäriliiton adressissa, jolla tätä asiaa pyritään vauhdittamaan. Neljä vuotta on jälleen kulunut. Tämä hallitus ei ole tehnyt mitään liioin hammashuoltoasiassa.

Ksylitolin asemaa täytyy vahvistaa ja tukea suomalaisessa elintarviketeollisuudessa, makeisteollisuudessa. Sen kansanterveydelliset edut ovat kiistattomat, ja sehän on, kuten tiedämme, Turun yliopiston hammaslääketieteen laitoksen kehittämä tuote, joka on saavuttanut maailman laajuisen menestyksen. Uskon, että sille on vielä löydettävissä uusiakin käyttömuotoja. Hammashuoltoasian kannalta ja muuten pitäisi kokonaisuutena tarkastella makeisveroa ja kansanterveyttä ja pyrkiä löytämään ratkaisu, jossa terveydelliset seikat painottuvat enemmän.

Ed. K u i s m a : Arvoisa puhemies! Olen jo kauden alussa todennut, että en kannata mitään veronkorotuksia ja kannatan kaikkia veronalennuksia. Siinä mielessä tietysti ihmetyttää, että valtiovarainvaliokunta on lykännyt tämän veronalennuksen, kun kerrankin valtiovarainministeri esitti jotain veroa alennettavaksi; eduskunnalle sekään ei käy.

Meillähän on todella ryöstöverotus tässä maassa, ja tietysti tuloverotusta pitäisi alentaa, mutta niin pitkään kuin tuloverotus on käsittämättömän korkealla, ei ole mitään perusteita muihinkaan veronkorotuksiin. Sitten kun joskus tuloverotuksessa päästään kohtuulliselle tasolle tai kenties pääosin tuloihin perustavasta verotuksesta luovutaan ja korvataan se välillisellä verotuksella, ehkä siinä tapauksessa voitaisiin harkita tällaisia perusteita ja muun muassa näitä terveydellisiä perusteita, mutta kyllä on selkeätä nyt, että tämä makeisvero poistettaisiin mahdollisimman nopeasti. Parasta olisi ollut tehdä, niin kuin hallitus alun perin esitti, että vero poistettaisiin vuoden alussa, ja kerrankin eduskunta tekisi järkeviä päätöksiä ja lähtisi veronalennuksia tekemään.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Eduskunnan tehtävänä on arvioida, millä tavalla verotuksen painopistettä kohdistetaan. Minun täytyy kyllä sanoa, että suurimmat ongelmat meillä verotuksessa ovat tällä hetkellä työnteon verottamisessa ja pienempiä ne ovat, ehkä pienimpiä, juuri makeisverotuksessa tällä hetkellä. Eräässä vaiheessa väitettiin, että makeisveron kontrollointi on vaikeata. Tullihallitukselta saadun selvityksen mukaan esiintyy jonkin verran salakauppaa, mutta se on varsin vähäistä ja mitään erityisempiä ongelmia ei ole. Eli valvontaongelma ei ole sellainen syy, jonka perusteella makeisvero ylipäätään pitäisi poistaa.

Keskustan edustajien taholta on arvosteltu tätä ratkaisua, mutta haluan todeta sen, että verojaostossa ja valtiovarainvaliokunnassa olimme yksimielisiä. Ed. Kemppainenkin on valiokunnassa hyväksynyt tämän ratkaisun ja myöskin ymmärtääkseni ratkaisun perusteet, joten tämä kritiikki on sinänsä jossain määrin yllättävää.

Mitä tulee aikatauluun, tietysti täytyy todeta, että olisi ollut varmasti hyvä, jos ratkaisu asiassa olisi tehty jo aikaisemmin, mutta kauppa oli varautunut jo muutoksiin lokakuussa, joten ajan-

kohdallisesti kovin suurta merkitystä ratkaisun tekemisellä ei sinänsä ole. Jos ne luvut, mitä kauppa esittää tämän muutoksen kalleudesta, pitävät todella paikkansa, sittenhän melkein tulee halvemmaksi pitää koko vero voimassa, jos kustannukset järjestelmämuutoksesta ovat niin suuria, että ne syövät jopa kokonaisuudessaan hyödyt. Tässä suhteessa täytyy todeta, että en aivan näihin kaupan omiin arvioihin voisi luottaa. Tietysti on selvää, että vaivaa ja kustannuksia aiheutuu siitä, että hallitus on ensin tehnyt esityksensä ja eduskunta sitä selvästi muuttaa.

Tietysti eduskunnan ratkaisu antaa myös mahdollisuuden siihen, että kun vero on vuoden voimassa, seuraava hallitus halutessaan voi tehdä uusia painotuksia veropolitiikassa. Tässä suhteessa myös siihen on mahdollisuuksia.

Sinänsä pitäisin hyvänä, koska itse olen aika vakuuttunut siitä, että ksylitoli on terveellisempi kuin muut makeutusaineet, että Suomi katsoisi myös kortit loppuun asti Euroopan unionin tuomioistuimessa.

Ed. K e m p p a i n e n : Herra puhemies! Ed. Sasin ja erityisesti ed. Zyskowiczin puheenvuoron punainen lanka oli, että hallitusryhmät ovat toimineet vastuullisesti ja johdonmukaisesti. Viitaten koko tähän keskusteluun myös muista ryhmistä kuin keskustan ryhmästä nämä väitteet tulevat kyllä täysin kumotuiksi. Kyllähän tämä on karkki-namu-joululahjaraha, jota hallitus nyt jakaa muka avuliaasti. Hallitus pelaa selvästi kaksilla korteilla. Toisaalta se yrittää väittää, että budjetti on tasapainossa, ja toisaalta se yrittää näyttää vastuullisuuttaan.

Kun arvostelette keskustan vastalausetta ja sen rahamääriä, täytyy todeta, että siinä esitetyt summat ovat monelta osin rakenteellisia muutoksia ja puhtailta säästöesityksiltäänkin sellaisia, joiden niin sanotut dynaamiset vaikutukset, kulutuskysyntää lisäävät vaikutukset, vähävaraisten kohdalla ovat taloutta elvyttäviä.

Tässä yhteydessä on myös viitattava niihin rakenteellisiin muutoksiin, joita me olemme esittäneet ja joita kokoomus on ollut täysin kyvytön viemään eteenpäin. Muun muassa tänään iltapäivällä täällä tulee käsiteltäväksi näitä käsitteleviä asioita, jotka olisivat rakennemuutoksia ja verotuloja lisääviä sekä työttömyyttä parantavia.

Tällä makeisverollahan hallitus nostaa myös veroastetta. Kun se kehui, että tämä on nyt matalampi, niin tällä taitaa veroaste nousta kuitenkin sille tasolle, että se ei pärjää edes edelliselle hallitukselle.

Ed. T e n n i l ä : Herra puhemies! Verojahan on kerättävä, jotta voidaan ylläpitää pohjoismaista hyvinvointivaltiota ja kehittää sitä. Aivan erityisen sopivia verotuskohteita ovat juuri tupakka, viina ja makeiset. Tässä mielessä eduskunnan tekemää muutosta on ihan perusteltua tukea.

Mitä tulee esimerkiksi makeisveron tuottoon, sen käyttäminen aikuisten hammashoitoon olisi oikein sopivaa.

Kyllä minä rivikansanedustajana ihmettelen tässä asiassa lääkärikansanedustaja Kemppaisen puheenvuoroa. Siinä ei nyt kyllä hampaista kannettu erityistä huolta, kun makeisillekin pitäisi vain hintaa lyödä alas.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa puhemies! Olen ed. Soininvaaran kanssa tässä asiassa samaa mieltä siitä, että makeisveron poistamiseen ei olisi tullut lähteä hätiköiden, vaan rauhassa katsoa, kuinka käy ksylitolin erityiskohtelun EU:n taholla.

On selvää, että valtio tarvitsee verotuloja ensi vuoden jälkeenkin. Toivon, että seuraava eduskunta olisi riittävän viisas jatkamaan veronkantoa tästä kohteesta, mikä vielä kaiken lisäksi tukee kansanterveydellisiä näkökohtia.

Joka tapauksessa olen tyytyväinen siitä, että valiokunta kykeni tekemään kyseisen muutoksen.

Ed. M. K o s k i : Arvoisa herra puhemies! Ed. Väistö ja eräät muutkin puuttuivat tämän veron osalta kohteluun, mikä kohdistuu kotimaisiin marjatuotteiden valmistajiin. Tein tästä asiasta vuonna 96 lakialoitteen 23, jossa vaadin verojen poistamista kotimaisten mehujen valmistajilta. Haluankin vielä palauttaa mieliin, mitä tämä tarkoittaa:

Elikkä noin 50 mehunvalmistajaa Suomessa on, jotka maksavat veroa, jonka tuotto on noin 100 000 markkaa valtiolle. Se aiheuttaa sen, että kun nämä mehunvalmistajat valmistavat mehua syksyllä kaksi kolme kuukautta, siitä huolimatta he vuosittain tekevät joka kuukausi ilmoituksen tästä verosta, vaikka heiltä ei sitä veroa peritäkään. Kysymys on todella naurettavasta byrokratiasta, ja mielestäni olisi syytä ollut ongelma tässä vaiheessa korjata ja poistaa vero kotimaisilta mehunvalmistajilta.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Aikanaan käsiteltiin täällä lainoja koskevan leimaveron poistamista. On poliittisesti kovin kyseenalaista ottaa sitä kantaa tai aprikoida asiaa siltä

kannalta, että kaikilta osin pyritään siihen, että yhteiskunnan tuloja vähennetään. Millä me tulevaisuudessa hoidamme tämän valtion menot, jotka nekin kasvavat koko ajan, ja on huutavia reikiä, mihin pitäisi saada valtiolle tuloja, on sitten kysymys eläkeläisistä, sairaista, vanhuksista ja monesta muusta?

Samalla tavalla tätä asiaa koskien, kun on kysymys käsiteltävästä asiasta, makeis- ym. verojen poistamisesta, niin kyllä minä sanon suoraan, että yhteiskunnassa varmasti tarvittaisiin mieluummin johonkin asiaan veron tuottamia varoja. Se ei ole niin merkityksellistä, saako viittä penniä halvemmalla pastillin huuleen, niin kuin viimeksi täällä edellisessä käsittelyssä totesin. Pitää ajatella vähän sitä, että valtio tarvitsee veroja. Tämmöisestä asiasta kiisteleminen minun mielestäni on aika tarpeetonta.

Ed. Zyskowicz: Arvoisa herra puhemies! Haluan ed. Kemppaisen puheenvuoron johdosta vielä todeta, etten aivan päässyt perille siitä, kannattaako ed. Kemppainen veron jatkamista vai vastustaako, mutta sen ymmärsin, että kun hallitusryhmät ovat sopineet, että veron tuottoa käytetään siihen, että voidaan muun muassa poliisin toimintamäärärahoja lisätä, niin se on tällaista kiellettyä namurahojen jakamista. Mutta kun keskusta esittää poliisin toimintamäärärahoihin vielä suuremmat lisäykset, se on dynaamista vaikutusta, millä ei myöskään ole alijäämää lisäävää merkitystä.

Ymmärsin, että ed. Tennilä piti ed. Kemppaisen puheenvuoroa hampaattomana, mutta itse pidän ed. Kemppaisen logiikkaa lähinnä päättömänä.

Ed. Kuosmanen: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on ensimmäisen kerran tällä vuosikymmenellä harjoittanut erittäin vakaata talouspolitiikkaa, ja niin tässäkin asiassa. Hallitushan esitti, että 1.1.99 makeisvero poistuu. Se oli viesti yrittäjille, että yrittäjien kannattaa investoida, lähinnä suorittaa uusia koneinvestointeja, koska yritysten kilpailukyky tätä kautta paranisi lähinnä sen takia, että tällä vuosikymmenellä makeisten tuonti ulkomailta on räjähdysmäisesti lisääntynyt. Jos me emme anna eväitä yrittäjille ja täällä itketään, että meidän yrittäjiemme pitäisi luoda uusia työpaikkoja, niin he eivät onnistu, kun valtionvarainvaliokunta tässä tapauksessa otti pois 170 miljoonaa markkaa. Yrittäjille tämä olisi merkinnyt 50 miljoonan markan joululahjaa ensi vuonna.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 114/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 19/1998 vp
Lakialoite 90/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Knaapi: Arvoisa puhemies! Mikäli hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi tulee hyväksytyksi, Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuksien henkilökunta joutuu työskentelemään toiselle paikkakunnalle. Lakivaliokunta kiinnitti käsittelyssään tähän huomiota ja piti tärkeänä, että näille henkilöille pyrittäisiin järjestämään heidän niin halutessaan vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä nykyisellä paikkakunnalla toiseen oikeushallinnon alalla toimivaan virastoon. Osalle näiden lääninoikeuksien henkilökunnasta muutto toiselle paikkakunnalle voi olla hyvä ja mieluisa vaihtoehto, mutta osalle hankalampaa tai käytännössä jopa mahdotonta, eikä merkityksetöntä ole sekään, että jokainen ammattilainen on paikkakunnalleen aina voimavara. Siksi henkilöstön työllistämismahdollisuuksiin nykyisillä paikkakunnilla on kiinnitettävä erityistä huomiota.

On luonnollista, että lakivaliokunta keskitti tässä huomionsa nimenomaan oikeusministeriön toimialaan, mutta työllistämismahdollisuuksia voi löytyä muistakin valtionhallinnon virastoista. Siksi työllistämispyrkimystä on syytä laajentaa koskemaan myös muita kuin oikeus-

hallinnon alaisia valtion virastoja. Tästä syystä ehdotan, että eduskunta hyväksyisi seuraavan lausuman, joka on myös monistettuna jaettu edustajille:

"Eduskunta edellyttää, että Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuksien esittelijöille ja toimistohenkilökunnalle pyritään heidän niin halutessaan järjestämään vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä nykyisellä paikkakunnalla toiseen valtionhallinnon virastoon."

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Lakiehdotuksessa ehdotetaan, että entiset lääninoikeudet lakkautetaan ja tilalle perustetaan hallinto-oikeudet. Samalla kuitenkin lakkautetaan kolme entistä lääninoikeutta ja ehdotetaan, että Mikkelistä, Joensuusta ja Keski-Suomesta lääninoikeudet lakkautetaan.

Tällä hallinto-oikeuslailla ja kolmen lääninoikeuden lakkauttamisella ei saavuteta mitään säästöjä, kuten hallitus esityksessään ja lakivaliokunta mietinnössään ovat todenneet, eikä tällä saavuteta mitään järisyttävää hallinnon uudistustakaan, mutta Mikkelissä, Joensuussa ja Jyväskylässä vaikutukset ovat suuret. Lakia pidetään lähinnä kiusantekona näille paikkakunnille. Työpaikkoja menetetään. Perheet joutuvat muuttamaan paikkakuntaa. Asiat olisi voitu hoitaa kuten ennenkin. Haluan korostaa, että tekemäni rinnakkaislakialoite ei olisi vienyt miltään paikkakunnalta mitään pois.

Herra puhemies! Ehdotan, että lakiehdotukset hylätään.

Ed. V ä i s t ö : Herra puhemies! Nyt kolmanteen käsittelyyn tullut hallituksen esitys todella lakkauttaa Itä-Suomen alueelta kolme lääninoikeutta. Pidämme esitystä täysin kohtuuttomana. Se merkitsee sitä, että itäisen Suomen alueelta hallinto edelleen keskittyy suuralueelle, samoin oikeuslaitos.

Aiemmissa käsittelyissä on korostettu, että hallintotuomioistuinten osalta tärkeä tavoite on oikeusvarmuuden lisääminen. Näin varmasti on. Sen kaikki me ymmärrämme. Toisaalta jo nykyisellään, voidaan sanoa, toimivat lääninoikeudet toimivat kaikilta osin asiallisesti ja myös laadukkaita hallinto-oikeuspalveluja tuottaen. Tästä syystä en näe mitenkään tarpeellisena, että ylipäätänsä lakkautetaan lääninoikeuksia. Mielestäni olisi lähdettävä siitä, että lääninoikeudet säilyvät nykyisellään. Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan henkilöstön turvaksi seuraavaa lausumaa:

"Eduskunta edellyttää, että Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuksien esittelijöille ja toimistohenkilökunnalle järjestetään heidän niin halutessaan vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä toiseen tehtävään oikeushallinnon tai sisäasiainhallinnon alalla nykyisellä paikkakunnalla."

Herra puhemies! Mielestäni näille henkilöille tulee todella järjestää tämä tehtävä. Se kuuluu valtion tehtävään. Tärkein asia olisi kuitenkin, että lääninoikeudet säilyisivät. Tästä syystä kannatan ed. Ihamäen ehdotusta, että tämä huono lakiesitys hylätään.

Ed. V e h v i l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Myöskään minä en pidä uudistusesitystä hyvänä niistä syistä, jotka muun muassa edellä jo ed. Väistö toi esille.

Meille on jaettu kaksi lausumaehdotusta samasta asiasta, sekä ed. Knaapin että ed. Väistön. Molemmat ovat samalla tärkeällä asialla. Näissä lausumaehdotuksissa kannetaan huolta nimenomaan henkilöstön asemasta. Mutta mielestäni näissä lausumaehdotuksissa on kuitenkin yksi olennainen ero. Kun jo lakivaliokunnan mietinnössä valiokunta ottaa kantaa, että pyritään järjestämään henkilöstölle niin halutessaan vaihtoehtoinen mahdollisuus jäädä nykyiselle paikkakunnalle, ed. Knaapin lausumaehdotus sanoo vain saman asian, mutta ed. Väistön esityksessä on tiukempi kanta, kun siinä sanotaan, että "järjestetään heidän niin halutessaan vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä toiseen tehtävään oikeushallinnon tai sisäasiainhallinnon alalla nykyisellä paikkakunnalla".

Kannatan ed. Väistön tekemää lausumaehdotusta.

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä lähtökohtana on se, että lääninoikeudet lakkautetaan ja perustetaan hallinto-tuomioistuimet, missä esityksessä on sinänsä paljon hyvääkin, muun muassa ympäristöasioiden valitustie. Mutta siihen, että hallinto-oikeuksien lukumäärä laskee yhdestätoista kahdeksaan, ei mitään perusteita ole olemassa, ei säästösyitä eikä muitakaan. Lohdutuspalkintona nyt Joensuulle, Mikkelille ja Jyväskylälle annettaisiin pysyvä istuntopaikka, jos puheenjohtaja katsoo yleensä, että on aiheellista pitää istuntoja muualla kuin näillä varsinaisilla paikkakunnilla.

Hallituksen esityksessä puhutaan palvelutason parantamisesta ja päätösten tason kohotta-

misesta, mutta kuitenkin käytännössä pyritään tekemään aivan päinvastoin. Tästä syystä, arvoisa herra puhemies, kannatan ed. Ihamäen tekemää hylkäysesitystä.

Muun muassa edustajat Kouvolasta ja Kuopiosta ovat nyt peloissaan hallituksen esityksen takana, kun katsovat, että heiltä menisi hallintotuomioistuinpaikka. Siitähän tässä ei suinkaan ole kysymys. Tässä on kysymys nyt vain siitä, onko hallintotuomioistuinpaikkakuntia 11 vai 8.

Ed. Laitinen: Arvoisa herra puhemies! Aivan lyhyesti, koska olen puhunut tästä asiasta edellisen käsittelyn yhteydessä:

Kannatan myös ed. Ihamäen tekemää hylkäysehdotusta. Toivon, että se tulisi eduskunnan päätökseksi. Jos näin ei jostain syystä kävisi, silloin eduskunnan tulisi aivan ehdottomasti hyväksyä ed. Väistön lausumaehdotus. Toivon, että tämä voitaisiin kuitenkin hyväksyä, jos hylkäystä ei eduskunta kannata.

Ed. Ihamäki: Arvoisa puhemies! Olen jo esittänyt lain hylkäämistä, mutta nyt kaiken varalta haluan kannattaa ed. Knaapin lausumaehdotusta.

Ed. Rehn: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä perustellaan uuden hallinto-oikeusjärjestelmän muodostamista asiantuntemuksen varmistamisella. Nykyisten lääninoikeuksien toiminta ei saamani tiedon mukaan ole antanut aihetta epäillä niiden asiantuntemusta ja tasapuolista asioiden ja asiakkaiden kohtelua. Kun uudistuksella ei myöskään saavutettaisi säästötavoitteita ja ympäristöasiat toki voidaan hoitaa muullakin niitä koskevalla lainsäädännöllä, jos niissä on jotakin korjattavaa, katson, että tämä on aiheeton lainmuutos, ja kannatan ed. Ihamäen hylkyesitystä.

Ed. Holopainen: Arvoisa puhemies! Paras vaihtoehto olisi ollut se, että 11 lääninoikeutta olisi säilynyt, mutta kun toisessa käsittelyssä näin ei kuitenkaan toteutunut ja kun otaksun vielä, että ed. Knaapin ponsiesitys ilmeisesti saa taakseen enemmistön, kannatan sitä.

Ed. Väistö: Herra puhemies! Toki tässä hallituksen esityksessä hallintotuomioistuinten osalta on hyvääkin. Tässähän kehitetään erityisesti juuri ympäristöhallinnon osalta tuomioistuintyöskentelyä ja ympäristöasioiden muutoksenhakua. Toisaalta voi hyvällä syyllä tässäkin kysyä, olisiko mahdollista, että kahdessa osassa tai kahdella alueella maata olisi näihin asioihin erikoistunut tuomioistuin. Nyt kuitenkin, kun hallituksen esityksen olennainen kohta on se, että tuomioistuinten lukumäärä vähenee nykyisestään, ja kun se merkitsee, että erityisesti itäiseltä alueelta maasta tuomioistuimia lakkautetaan Keski-Suomen ohella, niin mielestäni tässä vaiheessa ainoa oikea toimenpide on hylätä hallituksen esitys ja valmistella uusi esitys niin, että hallintotuomioistuimet säilyisivät kaikilla niillä paikkakunnilla, missä lääninoikeudet nytkin toimivat, ja kehittää muutoin näiden tuomioistuinten työskentelyä muun muassa ympäristöasioiden muutoksenhaun osalta.

Ed. Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ihamäen hylkyehdotusta ja ed. Väistön ponsilausumaehdotusta, jos hylky ei mene lävitse. Samalla toivotan onnea nyt niille hallituspuolueiden edustajille, jotka tässä asiassa rohkenevat olla hallituksen kanssa eri mieltä. Te olette omissa maakunnissanne saaneet suurta huomiota sikäläisessä lehdistössä. Kuinka merkittävä teidän työpanoksenne loppujen lopuksi tässä asiassa on, missä määrin olette voineet vaikuttaa omissa ryhmissänne ryhmätovereihinne, se mitataan hetken päästä käytävässä äänestyksessä.

Ed. Tahvanainen: Arvoisa puhemies! Ed. Knaapin tekemä ehdotus siitä, että lääninoikeuksien väki voisi siirtyä myös muihin kuin oikeushallinnon alalla oleviin virkoihin, on perusteltu. Siksi kannatan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Ihamäki ed. Väistön kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hylättäisiin.

Siltä varalta, että lakiehdotukset hyväksytään, on tehty seuraavat lausumaehdotukset:

Ed. Knaapi on ed. Ihamäen kannattamana ehdottanut lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuksien esittelijöille ja toimistohenkilökunnalle pyritään heidän niin halutessaan järjestämään vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä nykyisellä paikkakunnalla toiseen valtionhallinnon virastoon."

Ed. Väistö on ed. Vehviläisen kannattamana ehdottanut lausuttavaksi: "Eduskunta edellyt-

tää, että Mikkelin, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan lääninoikeuksien esittelijöille ja toimistohenkilökunnalle järjestetään heidän niin halutessaan vaihtoehtoinen mahdollisuus siirtyä toiseen tehtävään oikeushallinnon tai sisäasiainhallinnon alalla nykyisellä paikkakunnalla."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin päätetään lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Alho, Andersson J., Anttila U., Antvuori, Backman, Biaudet, Brax, Bremer, Bryggare, Elo, Enestam, Filatov, Haatainen, Hassi, Heinonen, Hellberg, Helle, Holopainen, Hurskainen, Huutola, Hämäläinen, Immonen, Itälä, Juurola, Kaarilahti, Kallio, Kantalainen, Karhunen, Karjalainen, Kautto, Kekkonen, Kokkonen, Korhonen M., Korhonen R., Koski V., Koskinen H., Koskinen Jari, Koskinen Johannes, Koskinen M., Krohn, Kukkonen J., Kuosmanen, Laakso, Laaksonen, Lamminen, Lapintie, Lapiolahti, Lax, Lekman, Lindén, Lindroos, Luhtanen, Löv, Malm, Markkula M., Mertjärvi, Metsämäki, Mönkäre, Nurmi, Ojala A., Ojala R., Peltomo, Perho, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pohjola M., Pohjola T., Polvi, Prusti, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Rantanen, Rimmi, Roos, Saarinen, Saarnio, Sasi, Savela, Siimes O., Sjöblom, Skinnari, Soininvaara, Tarkka, Tiilikainen, Tiuri, Tiusanen, Tulonen, Tuomioja, Tykkyläinen, Uotila, Vartiainen, Vehkaoja, Viitanen, Vokkolainen, Vähänäkki, Wahlström, Wideroos ja Zyskowicz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho, Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Huuhtanen, Ihamäki, Isohookana-Asunmaa, Järvilahti, Jääskeläinen, Kalli, Kallis, Karjula, Karpio, Kemppainen, Kiviniemi, Knaapi, Koistinen, Komi, Korkeaoja, Korteniemi, Koski M., Kuisma, Kuoppa, Kurola, Kääriäinen, Lahtela, Laitinen, Lehtosaari, Leppänen J., Leppänen P., Lindqvist, Lämsä, Manninen, Myllyniemi, Mähönen, Partanen, Pehkonen, Pekkarinen, Puhjo, Ranta-Muotio, Rehn, Rehula, Räsänen, Saapunki, Saari, Smeds, Tahvanainen, Takkula, Tennilä, Törnqvist, Vanhanen, Vehviläinen, Veteläinen, Vihriälä, Viitamies, Viljamaa, Virtanen, Vistbacka, Vuorensola ja Väistö.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Andersson C., Aula, Aura, Dromberg, Gustafsson, Halonen, Huotari, Huttu-Juntunen, Hyssälä, Jaakonsaari, Jansson, Juhantalo, Järvenpää, Jäätteenmäki, Kalliomäki, Kanerva I., Kanerva S., Kankaanniemi, Kiljunen, Laine, Liikkanen, Lipponen, Markkula-Kivisilta, Mikkola, Mölsä, Niinistö, Norrback, Nyby, Olin, Penttilä, Pesälä, Rask, Rinne, Rosendahl, Ryhänen, Suhola ja Taina.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 60 ei-ääntä; poissa 38. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Lopuksi päätetään lausumaehdotuksista. Ed. Knaapin ja ed. Väistön ehdotukset ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Knaapin ja ed. Väistön ehdotusten välillä.

Ed. Knaapin ehdotus "jaa", ed. Väistön ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 47 ei-ääntä, 11 tyhjää; poissa 38. (Ään. 5)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Knaapin ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Knaapin ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ed. Knaapin ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 4 jaa- ja 154 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 39. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Knaapin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Ensimmäinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi ja sitä jatketaan kello 15.

Täysistunto keskeytetään kello 14.02.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Törnqvist.

---

6) Hallituksen esitys laiksi kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 212/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1998 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 257/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 31/1998 vp

Toinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee tehdyn sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Lakiehdotuksesta on lisäksi päätettävä noudattamalla valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä, koska asia koskee perustuslakia. Lakiehdotusta ei siis voida hyväksyä jätettäväksi lepäämään, ja se on rauennut, jollei sitä ole kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotan näin ollen meneteltäväksi seuraavasti:

Kun lakiehdotus ja sopimus muodostavat yhden kokonaisuuden, lakiehdotuksesta tehtävä päätös merkitsee vastaavaa päätöstä myös sopimuksen osalta. Jos lakiehdotus siis hyväksytään, katsotaan myös sopimusta koskevan ehdotuksen tulleen hyväksytyksi. Jos lakiehdotus taas raukeaa, katsotaan sopimusta koskevan ehdotuksen tulleen hylätyksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä, sopimusta koskeva ehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 231/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 32/1998 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 246/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 33/1998 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Pidän käsittelyssämme olevaa lakiesitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, koska se nykytilannetta selkeämmin määrittelee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle asetettavat tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat ohjeet ja suositukset sekä riittävän määrän ohjaavia toimenpiteitä. On myönteistä myös se, että voimavarapäätöksen yhteydessä voidaan antaa sosiaali- ja terveystoimen käytännön toteuttamiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toteuttamista koskevia tietoja.

Selkeillä tavoitteilla, toimenpide-ehdotuksilla ja suosituksilla sekä informaatio-ohjauksella ja laatujärjestelmillä voidaan parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon nykytilaa. Oleellista kuitenkin on, että valtio vastaa omalta osaltaan myös asettamiensa laatu- ja muiden tavoitteiden ja ohjeiden riittävästä taloudellisesta resursoinnista. Valtiovallan on oltava luotettava sopimuskumppani aina ja kaikissa tilanteissa.

Kunnilla kuntalaisilleen tuotettavien palvelujen etulinjassa olevina tulee olla kaikissa olosuhteissa riittävät taloudelliset voimavarat. Näin ei tänä päivänä käytännössä läheskään kaikissa kunnissa ole. Mikäli tämän päivän vaikeudet olisivat ratkaistavissa pelkästään ohjeita ja määräyksiä lisäämällä, ei puhuta suoraan totuudesta.

Edellä olevan perusteella ehdotankin, että hyväksyessään lain sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muutoksista sekä eräät siihen liittyvät lait eduskunta hyväksyy eduskunnan päätöksen perusteluihin liitettäväksi seuraavan sisältöisen lausumaehdotuksen, joka on myös nimelläni varustettuna jaettu monisteena edustajien pöydille:

"Eduskunta edellyttää, että hallituksen hyväksyessä seuraavan valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja sitä koskevat vuosittaiset voimavarapäätökset, hallitus varaa kunnille sellaiset taloudelliset voimavarat, että jokainen maamme kunta voi tarjota kuntalaisilleen hallitusmuodon edellyttämät riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut."

Ed. Manninen: Arvoisa rouva puhemies! Kuten välikysymyskeskustelussa ilmeni, sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat kunnissa ovat erittäin tiukilla, niin tiukilla, että monissa tapauksissa kunnat ovat joutuneet jopa alittamaan edellytetyt minimipalveluvaatimukset. Tämän vuoksi ed. Rehulan esittämä ponsi on erittäin tärkeä ja oleellinen siinä suhteessa, että kun hallitus asettaa valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteet ja toimintaohjelman ja tekee vuosittaisen voimavarapäätöksen, siinä yhteydessä todella turvataan ne taloudelliset toimintaedellytykset, jotka kunnat tarvitsevat, ja sillä tavoin, että kaikki maamme kunnat ja kansalaiset, jotka asuvat eri puolilla maata, voivat saada hallitusmuodon edellyttämät sosiaali- ja terveyspalvelut. Se on hallitusmuodon tarkoittamien perusoikeuksien mukaista.

Näillä perusteilla kannatan ed. Rehulan lausumaehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Rehula ed. Mannisen kannattamana tehnyt edellä esittämänsä lausumaehdotuksen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Lopuksi päätetään lausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Rehulan ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 78 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 82. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Hallituksen esitys laiksi perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 178/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Lakivaliokunnassa on ollut saatavien perintää koskeva hallituksen esitys. Sen käsittelyn yhteydessä lakivaliokunta kaikessa viisaudessaan tuli siihen lopputulokseen, että kyseistä lakia ei voida hyväksyä ellei säädetä lakia perintätoimistojen luvanvaraisuudesta. Ensiksi mainittu laki on edelleen lakivaliokunnassa, mutta perintätoimistojen luvanvaraisuutta koskevan lakiehdotuksen vaatimus meni hallitukseen ja hallitus on tämän lain antanut ja se on nyt kolmannessa käsittelyssä. Käytin tästä asiasta lyhyen puheenvuoron toisessa käsittelyssä ja silloin tervehdin ilolla sitä, että perintätoimistojen toiminta tulee luvanvaraiseksi. Tästä oltiin monta mieltä ja kuitenkin tähän ajatukseen lakivaliokunnassa aivan viisaasti päädyttiin.

On selvää, että nykyaikana tällaisia perintätoimistoja, vaikkei nyt puhuttaisi virolaisestakaan mallista, on kaikenlaisia, niitä syntyisi kaikenlaisia, ja hyvän perintätavan noudattaminen olisi tietysti vähän kyseenalaista, perintäkeinoja olisi kaikenlaisia. Nyt, kun yhteiskunta valvoo, että perintätoimisto on luvanvarainen, sillä on vastaava hoitaja, niin tätä asiaa voidaan merkittävästi paremmin valvoa sillä tavalla, että vaikka perinnän on oltava tietysti tehokasta, sen on oltava inhimillistä ja hyvän tavan mukaista.

Lakivaliokunnassa olin sitä mieltä, että perintätoimistolle pitää asettaa myös vakuuden vaatimus, sillä ne käsittelevät aika suuriakin rahasummia ottaen huomioon, minkälaisesta perintätoimesta on kysymys, aika suuriakin rahasummia, jotka kuuluu tilittää päämiehelle, ja saattaa olla mahdollista, niin kuin monen muun toiminnan alueella tapahtuu, että nuo rahat unohdetaan tilittää, laitetaan omaan taskuun ja tämä ei ole tietysti hyväksi perintätehtävän antajalle. Näin ollen tällainen vakuuden vaatimus olisi pitänyt toteuttaa. Tästähän mainitaan valiokunnan mietinnössä. Sitä ei ole kuitenkaan katsottu tarpeelliseksi ja perustelut siihen ovat vähintään kyseenalaiset.

Erityisesti nyt, kun perintätoimistolle todennäköisesti tulevaisuudessa ollaan entistä enemmän antamassa julkisia perintätehtäviä, ovat ne sitten isoja tai pieniä, vakuusvaatimusten asia korostuu entisestään. Vakuusvaatimus olisi pitänyt olla erityisesti, jos yhteiskunta antaa tällaisille yksityisille perintätoimistoille perintätehtäviä. Se on, rouva puhemies, tämän lain yhteydessä nyt enää myöhäistä eikä siihen kannata ponsiakaan ehdotella. Se olisi pitänyt toisen käsittelyn yhteydessä toteuttaa, mutta katson tämän asian kuitenkin niin tarpeelliseksi ja tärkeäksi, että tähän asiaan oli syytä tulla näkemyksensä esittämään täältä puhujakorokkeelta käsin. Luvanvaraisuus on hyvä. Se mahdollistaa valvonnan, mutta jää puutteelliseksi vakuusvaatimusten puuttumisen takia.

Ed. Hämäläinen: Arvoisa puhemies! Talousvaliokuntahan oli aivan yksimielinen siinä suhteessa, että se päätyi esittämään tai tukemaan hallituksen esitystä siitä, että perintätoimi saatetaan luvanvaraiseksi. Tämä luvanvaraisuus lisää mielestämme sekä velkojan että velallisen oikeusturvaa. Hyviä perintätapoja voidaan kehittää ja valvoa, kun toiminta on luvanvaraista ja

valvottua. Julkisyhteisöjen antamien tehtävien vuoksi on perintätoimen luotettavuudelle asetettava erityisiä vaatimuksia, ja meidän mielestämme tätä kautta sitä voidaan toteuttaa.

Perintätoimessa voi olla kysymys myös varsin suurista rahasummista. Välttämättä julkisyhteisöjen massaperintäluontoiset tehtävät eivät muodosta niin suuria rahasummia, mutta hyvin suuriakin rahasummia voi olla kysymyksessä. Sen vuoksi talousvaliokunta kyllä pitkään harkitsi sitä, pitäisikö perintätoimen harjoittajalta vaatia vakuutta tai vakuutusta. Joissakin maissa se on käytössä. Ruotsissa sitä ei esimerkiksi vaadita. Jäimme vähän kahden vaiheille talousvaliokunnassakin. Ehkä merkittävin syy kallistua hallituksen esityksen puolelle oli se, että vakuuden tai vakuutuksen järjestäminen olisi ollut omiaan nostamaan perinnän kustannuksia ja perinnästä perittäviä maksuja. Kun jo nyt on arvosteltu näitä maksuja korkeiksi, tästä syystä jäimme kuitenkin hallituksen esityksen taakse, mutta myönnän, että ed. Aittoniemen äskeisillä argumenteilla on kyllä katetta.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Oikeastaan pyysin tämän puheenvuoron varmuusvakuutuksena siihen, jos ed. Hämäläinen asettuu minun näkemystäni kokonaan vastustamaan, mutta koska hän ei asettunutkaan vaan suhtautui näkemykseeni suopeasti, en voi yhtyä muuta kuin harmittelemaan sitä, että talousvaliokunta on nähnyt näin tärkeän asian, ja juuri siitä syystä, että yksityistenkin ihmisten suuria saatavia kulkee perintätoimistojen kautta, niin tästä syystä sekä myöskin julkisten varojen kulkeminen olisi edellyttänyt vakuusvaatimusta. Jos jokin perintätoimisto ei pysty asettamaan kohtuullista rahallista vakuutta toiminnalleen, ei sellaisella perintätoimistolla mitään tee. Ei semmoinen perintätoimisto tarvitse lupaakaan mielestäni. Mutta oli erinomaisen hyvä, kun ed. Hämäläinen suhtautui asiaan myönteisesti. Hyvä, etten pyytänyt vastauspuheenvuoroa, silloinhan se olisi mennyt ihan pieleen.

Ed. S a a r n i o : Arvoisa rouva puhemies! Yhtyneenä siihen käsitykseen, jonka ed. Aittoniemi jo kertoi lakivaliokunnan asian käsittelystä, ei voi kuin tervehtiä tyydytyksellä talousvaliokunnan suoraa kantaa perintätoiminnan luvanvaraisuuteen. Perintätoimi on siinä mielessä aika lailla tärkeä uudistaa, että näyttää myös siltä, että yhä enemmän julkisistakin maksuista on siirtymässä perintätoimistoille. Silloin pitäisi myös keskustella tässä yhteydessä hyvin voimakkaasti siitä, minkälaisin kustannuksin perintä tapahtuu maksajan kannalta. Tässä mielessä, kun tulemme käsittelemään salissa lakia saatavien perinnästä, uskon, että tämä keskustelu on syytä käydä siinä yhteydessä uudelleen. Mutta toivottavasti tämä laki nyt toteutuessaan edesauttaa sitä, että perintätoimistot järjestäytyvät ja yhdenmukaistavat perintätapojensa lisäksi myös perinnästä ottamiaan kustannuksia.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Perintätoimintaa koskeva säädöspohja on kuitenkin tällä hetkellä hyvin vajavainen. Perintätoiminnan harjoittajilta ei tällä hetkellä vaadita lakisääteisesti erityisiä edellytyksiä. Nyt kuitenkin toiminta saatetaan luvanvaraiseksi, ja lupamenettelyssä tulee myöskin tietysti perintätoiminnan harjoittajan kelpoisuus testattua ja tutkittua ennen luvan myöntämistä. Kun lakivaliokunta ryhtyy käsittelemään niitä pelisääntöjä, miten perintää harjoitetaan, vahvistuvat hyvän perintätavan mahdollisuudet ja myös mahdollistetaan se, että voidaan maksuista säätää, niin että ne pysyvät kohtuullisina. Minusta tämä kokonaisuus yhdessä, kunhan vielä lakivaliokunta omalta osaltaan käsittelyssä olevan hallituksen esityksen valmistaa, antaa kuitenkin hyvän säädöspohjan sille, että perintätoiminnan luotettavuus on sen jälkeen merkittävällä tavalla lisääntynyt.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Hallituksen esitys uudeksi sijoitusrahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 202/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 35/1998 vp

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 125/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 59/1998 vp
Lakialoite 124/1997 vp, 100/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 59. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä kehitysalueille tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain piiriin eivät kuulu matkailualan ohjelmapalveluyritykset. Lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä valiokunnalla on ollut käsittelyssään myös lakialoite n:o 100, ed. Maria Kaisa Aulan lakialoite, jossa hän ehdottaa, että myös matkailun ohjelmapalveluyritykset tulisivat näiden investointien korotetuista poistoista annetun lain soveltamisalan piiriin.

Me kaikki, arvoisa puhemies, tiedämme, miten tärkeä elinkeino matkailu on monilla Itä- ja Pohjois-Suomen alueilla. Siitä syystä on välttämätöntä, että myös nämä ohjelmapalvelujen tuottamiseen liittyvät yritykset tulevat hallituksen esityksessä tarkoitetun korotetun poiston piiriin. Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä, arvoisa puhemies, esittämään, että tämän lakiehdotuksen 3 § saisi sen muodon, mikä on lakialoitteessa n:o 100.

Ed. Manninen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aula on joutunut tekemään uskoakseni lähes koko salin ainakin periaatteessa kannatusta vaativan lakialoitteen sen vuoksi, että hallitus on ollut kova valtiovarainvaliokunnan edellisenä vuonna hyväksymälle ja mietinnössään antamalle lausumalle, jossa on katsottu, että jos lakia jatketaan, tulisi selvittää nimenomaan, onko tarkoituksenmukaista sisällyttää ohjelmapalveluyritykset poisto-oikeuden piiriin. Nyt kuitenkaan tällaista selvitystä ei ole tehty eikä hallitus ole myöskään esittänyt ohjelmapalveluyrityksiä korotettujen poistojen piiriin, minkä vuoksi asiaa on pyrittävä hoitamaan yksittäisellä lakialoitteella. Eilen illalla käydyssä keskustelussa, näin ainakin ymmärsin, eri puolilta salia tuli tukea ja tunnustusta tälle lakialoitteelle.

Toivon, että kun yksityiskohtaisessa käsittelyssä lakialoitteen mukaisesti esitetään 3 §:n muotoilua, se saisi mahdollisimman suuren kannatuksen tässä salissa, koska matkailu on todella tärkeä elinkeino juuri niillä alueilla, joilla muiden työpaikkojen saaminen on huomattavasti vaikeampaa.

Ed. Korteniemi: Arvoisa rouva puhemies! Ohjelmapalveluyritykset ovat nykyisin erittäin tärkeitä matkailun palveluyrityksiä. Esimerkiksi Lapin matkailun voimakas kehitys viime vuosina on perustunut erityisesti ohjelmapalveluyrityksiin ja niiden tarjoamiin palveluihin. Matkailijat kaipaavat elämyksiä. Niitä tuottavat ohjelmapalveluyritykset.

Kun näin ollen koko matkailuelinkeino hyötyy, siksi on kohtuullista, että ohjelmapalveluyritykset asetetaan samaan asemaan. Nythän ne eivät voi tehdä, niin kuin on jo todettu, näitä korotettuja poistoja niin kuin muut matkailun piirissä toimivat yritykset. Siksi tämä epäkohta on syytä korjata ja saattaa ohjelmapalveluyritykset samaan asemaan muiden yritysten kanssa.

Tulen myös kannattamaan ed. Aulan esittämää muutosta 3 §:ään.

Ed. Rehn: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on ainakin kahdessa suhteessa vastoin hallituksen omia periaatteita tai lausuntoja. Hallitus on päättänyt kaikissa esityksissään ottaa huomioon Itä-Suomen erityiskohtelun, mutta tässä sitä periaatetta ei todella ole noudatettu.

Toinen periaate on työpaikkojen luominen muun muassa pienyrittäjyyttä kannustamalla. Siinä suhteessa myöskään tämä ei noudata sitä, että matkailu, joka hyvin usein vielä käyttää verkottumisperiaatetta, tarvitsisi juuri näitä ohjelmapalveluita entistä enemmän ja niihin poisto-oikeuden erikoiskohtelu olisi omiaan.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Mitä tulee ohjelmapalveluyrityksiin, eduskuntahan aikoinaan pyysi, että asiaa selvitettäisiin. Täytyy todeta,

että kun kyse on korotetuista poistoista ja sillä tavalla tuen antamisesta, mitä ohjelmapalveluyrityksiin tulee, niiden investoinnit ovat varsin pieniä. Totuus on se, että ei tämän tyyppinen tuki ohjelmapalveluyrityksiä kovinkaan paljon käytännössä tulisi auttamaan.

Lisäksi on myös syytä todeta se, että mitä ohjelmapalveluyrityksiin tulee, idea on keskeinen, idean onnistuneisuus eikä välttämättä tuki. Tässä suhteessa mielestäni sinänsä voi sanoa, ettei se nyt haittakaan olisi, jos tällä tavalla tuettaisiin, mutta ei pidä antaa sellaista käsitystä, että sillä olisi mitään ratkaisevaa merkitystä ohjelmapalveluyritysten kannalta, vaikka ne pääsisivätkin tämän tuen piiriin.

Mitä tulee ylipäätänsä tähän järjestelmään, haluan vain todeta sen, että kaikissa maailman maissa on tämän tyyppisiä tukijärjestelmiä kehitysalueille. Suomessa ne ovat varsin vaatimattomia verrattuna moniin Euroopan maihin. Tässä suhteessa, mitä tulee komission käsittelyyn tämän esityksen osalta, täytyy sanoa, että pilkun viilaamista komission toiminta tuntuu joissakin asioissa olevan.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Sasin puheenvuoron johdosta totean, että on todella merkittävää, jos me ajattelemme esimerkiksi Kemin jäänmurtaja Sampoa koskevaa yritystä; sille on erittäin suuri merkitys poisto-oikeuksilla tulevaisuudessa.

Samoin, jos me ajattelemme, Lapissa ja Itä-Suomessa moottorikelkka on hyvin oleellinen ja keskeinen ja ne ovat aika kalliita investointeja, kun moottorikelkkoja on useita kymmeniä yhdellä yrittäjällä eikä niiden kestoikä ole kovin suuri. Näin ollen, vaikka valtiontaloudellisesti se on rikka rokassa, yksittäiselle yrittäjälle se voi olla todella merkittävä asia.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Ed. Manninen jo toikin esille sen, että monilla ohjelmapalveluyrittäjillä on varsin suuret investoinnit erilaisiin koneisiin, laitteisiin tai rakennelmiin, joilla käyttö kuitenkin rajoittuu varsin vähäiseen aikaan vuodesta, sesonkiaikaan, mutta ne ovat välttämättömiä matkailuyrityksen toiminnan kannalta. Siitä syystä, kuten ed. Manninen totesi, ne tulisi saada tämän vähäisen korotetun poiston piiriin.

Ed. Sasi aivan oikein totesi, että Suomessa aluepolitiikan painotus on muuttunut. Meillä ei ole kovin suuria etuuksia enää. Se on valitettavaa. Se näkyy toisaalta alueellisessa kehityksessä ja voimistuneessa muuttoliikkeessä. Me tarvitsisimme tehoa alueelliseen kehittämiseen. Myös tämän sinänsä vähäisen muutosesityksen anti olisi oikean suuntainen, mutta valitettavasti hallitus on, kuten ed. Sasikin totesi, ollut kuuro sille selvityspyynnölle, jonka eduskunta aikoinaan lain aiemmissa käsittelyissä on esittänyt. Nyt ed. Sasi vähättelee koko tätä asiaa. Mielestäni näin ei tulisi menetellä, vaan kuten hallitus on omissa periaatepäätöksissäänkin todennut, Itä- ja Pohjois-Suomen pitäisi olla erityisen kehittämisen ja tukitoiminnan kohteena, mutta hallitus ei ole vähäisiinkään korjausesityksiin halukas.

Ed. K o r t e n i e m i : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Sasin puheenvuoron johdosta minäkin halusin puheenvuoron käyttää, eli kun on kysymys esimerkiksi moottorikelkkasafarista, joka on tänä päivänä yksi ohjelmapalveluyritysten tarjoamia palveluja, siinä tarvitaan erittäin huomattavat investoinnit, sillä kysymys on todellakin jopa kymmenistä, ehkä satoihinkin nousevista kelkkamääristä eräillä ohjelmapalveluyrityksillä.

Sama koskee sitten myös esimerkiksi urheilukalastusta. Lohensoudussa tarvitaan myös huomattavat määrät veneitä ja muita välineitä. Siksi olisi aivan kohtuullista, että myös nämä hankinnat pääsisivät korotetun tuen piiriin.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

2 § hyväksytään keskustelutta.

3 §

Keskustelu:

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että pykälä saisi sen muodon, joka on lakialoitteessa n:o 100.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Väistön ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Väistö ed. Mannisen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 100 mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Väistön ehdotus "ei".

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 36 ei-ääntä; poissa 84. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 13) asia.

---

14) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1999

Hallituksen esitys 105/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 58/1998 vp
Talousarvioaloite 1—931/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi maanantain täysistuntoon.

Poistoja päiväjärjestyksestä

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 15) ja 16) asia.

---

17) Hallituksen esitys laiksi työsopimuslain 28 ja 47 j §:n, vuosilomalain 16 §:n ja opintovapaalain 13 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 253/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 16/1998 vp
Lakialoite 127, 130/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.40.

Täysistunto lopetetaan kello 15.33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio